

Про нашу біль і прагнення Перемоги вичерпно написала *Ліна Костенко* напередодні Різдва 2022 року:

Світ готувався до Різдва,
А Україну гвалтували.
Світ – наче в нім війни нема!
А Україну розпинали.

Світ готувався до Різдва,
Не бачив смерті, біль і сльози.
Світ говорив гарні слова,
А нас вбивали вже морози.

Світ готувався до Різдва,
А ми молились тихо Богу.
Моя країна ще жива,
Ми мріємо про перемогу.

(<https://www.facebook.com/photo/?fbid=1563049750828816&set=a.671395346660932>)

НАВІЩО СВІТОВІ ПОТРІБНА УКРАЇНСЬКА ПЕРЕМОГА?

П'ЯТНАДЦЯТЬ ПРИЧИН «ЩОБ»

1. Зупинити злодіяння. Російська окупація – це геноцид. Усюди, де українці відвоюють територію, вони рятують життя та відновлюють принцип, за яким люди мають право не бути катованими, депортованими та вбитими.

2. Зберегти міжнародний правопорядок. Його основа полягає в тому, що одна країна не може вторгтися в іншу та анексувати її територію, як це прагне зробити Росія. Загарбницька війна Росії, очевидно, незаконна, але правопорядок не захищає себе.

3. Покінчити з імперською епохою. Це може бути остання війна, яка ведеться за колоніальною логікою, що іншої держави та народу не існує. Але цей переломний момент досягається лише за умови програшу Росії.

4. Захистити мирний проєкт Європейського Союзу. Війна Росії спрямована не лише проти України, а проти ширшої ідеї, що європейські держави можуть мирно співпрацювати. Якщо імперія переважає, інтеграція провалюється.

5. Дати шанс верховенству права в Росії. Поки Росія веде імперські війни, вона перебуває в пастці репресивної внутрішньої політики. Прийдешні покоління росіян могли б жити краще і вільніше, але тільки в тому випадку, якщо Росія програє цю війну.

Не полишає мене й традиційно болюча тема стану та перспектив розвитку науки в Україні. Сьогодні, в умовах воєнного стану, ми, українські науковці, усвідомлюємо всі нагальні потреби для боротьби з підступним ворогом. І все ж таки вважаємо, що вже сьогодні потрібно визначитися, з якими труднощами ми зустрінемося при відродженні науки України після війни. Йдеться в першу чергу про критичне скорочення числа наукових працівників в останні роки (поважний вік, еміграція) та проблему щодо їхнього відновлення. Прогнози показують, що на подібне відновлення потрібні десятиліття. Також десятиліття потрібні для формування знаних у світі вітчизняних наукових шкіл та оснащення наукових установ сучасним обладнанням. Залишаючись оптимістом, я все таки постійно наголошую: «Дорогу здолає той, хто йде». Нам потрібно готувати стратегію кардинальних змін у науково-освітній сфері України.

Дорогі науковці – колеги та друзі! Прошу Вас висловитися з цього непростого питання на сторінках «Світогляду». Будемо раді опублікувати Ваші думки і програми щодо оновлення наукової сфери України. ■

Щиро Ваш, *Ярослав Яцків*

Тімоті Снайдер
американський історик,
професор Єльського університету,
фахівець з історії Східної Європи

6. Послабити авторитет тиранів. У цьому столітті тенденція була до авторитаризму з путінізмом як силою та моделлю. Його поразка від демократії змінює цю тенденцію. Фашизм пов'язаний із силою, а поразкою дискредитується.

7. Нагадувати нам, що демократія – це краща система. Українці засвоїли ідею, що вони самі обирають собі лідерів. Ідучи на ризик, щоб захистити свою демократію, вони показують нам, що саме всі ми повинні робити, щоб захистити нашу.

8. Зняти загрозу великої війни в Європі. Протягом десятиліть сценарієм регіональної війни було протистояння з СРСР, а потім з Росією. Перемога України усуне цей сценарій, зробивши неможливим ще один наступ Росії.

9. Зняти загрозу великої війни в Азії. В останні роки китайське вторгнення на Тайвань було провідним сценарієм глобальної війни. Українська перемога покаже Пекіну, що така наступальна операція є дорогою і, швидше за все, провалиться.

10. Запобігти поширенню ядерної зброї. Україна відмовилася від ядерної зброї. Опісля Росія як ядерна держава вторглася. Якщо Україна програє, країни, які можуть

створювати ядерну зброю, зрозуміють, що їм потрібно робити, щоб захистити себе.

11. Зменшити ризик ядерної війни. Перемога України зменшить ймовірність двох основних сценаріїв війни за участі ядерних держав і загалом протидіятиме розповсюдженню ядерної зброї. Ніщо так не зменшить ризик ядерної війни, як перемога України.

12. Щоб запобігти майбутнім війнам за ресурси. Російська група «Вагнер» є послідовним виконавцем військових злочинів; крім того, вона захоплює мінеральні ресурси насильно, де тільки може. Ось чому в Бахмуті бої.

13. Гарантувати постачання продовольства та запобігти голоду в майбутньому. Україна годує багато країн світу. Росія погрожує використати продукти як зброю. Як сказав один російський пропагандист, «голод – наша єдина надія».

14. Прискорити перехід від викопних видів палива. Путін показує, яку загрозу для майбутнього становлять вуглеводневі олігархії. Його вепонізація енергоресурсів прискорила перехід до відновлюваних джерел. Так буде продовжуватися, якщо Росія програє.

15. Утверджувати цінність свободи. Українці нагадують нам, що свобода насправді потрібна для того, щоб бути вільними людьми в майбутньому, яке вони можуть сформулювати. Вони мають усі підстави вимагати свободу від російської окупації.

ПОЗБУТИСЬ СОВКОВОГО СПАДКУ

Мене страшенно гнітить, якою стійкою в багатьох українців виявилась успадкована з комуністичних часів практика ідеологічних цькувань. Начебто й не було тих тридцяти літ української незалежності. Саме комуністи позбавили університети академічної свободи й оголосили їх передовими bastionami «ідеологічного фронту». У результаті будь-якого професора негайно ж звільняли за найменше «відхилення від політики Партії». Це була візитівка кожного тоталітарного режиму, яка отримала навіть спеціальну назву: Berufsverbot – заборона на професію...

Небезпечним для України є переконаність, що єдиноправильною, єдинодопустимою є лише та думка, якої дотримуюсь я. Бо якщо так, то чим я тоді відрізняюся від кремлівського карлика?! Адже він також не терпить іншої думки і тримає цілу армію опричників, які відстежують і «нейтралізують» будь-який прояв інакодумства. Утім хтось може слушно мені дорікнути, що такий феномен цькування був характерним і для некомуністичних суспільств. І я вже якось згадував: перш ніж прийняти **Івана Франка** як благочинну й оздоблену рушниками «норму», галицька громада поїдом їла його за «вільний дух розкутого ума» і за його буцімто антирелігійність. Перш ніж помістити митрополита **Андрея** на свій нормативний іконостас, та сама громада мордувала його звинуваченнями в тому, що він «троянський кінь» і таємно веде «пропольську діяльність». Хто згадує сьогодні отих пильних «орлів», що довбали ребра українським прометеям?

Я історик політичних жорстокостей, і для мене особисто перший пункт у списку причин – поразка геноцидного проекту – була б більш ніж достатньою причиною бажати Україні перемоги. Але кожен з інших чотирнадцяти пунктів має велике значення. Кожен з них дає ту можливість, про яку мріють, але майже ніколи не отримують, покоління планувальників політики. Багато зроблено, але ми ще не побачили і не скористалися моментом.

Таке буває раз у житті, і цього не можна упустити. Українці дали нам шанс на свободу та безпеку, яких ми не змогли б домогтися самотужки, ким би ми не були. Все, що нам потрібно зробити, це допомогти їм перемогти.

Що можете зробити Ви особисто? Підтримуйте зв'язки зі своїми обранцями. Підтримуйте військову та гуманітарну допомогу. Висловлюйте свої погляди. Напишіть листа до редакції. Широко поділіться цією публікацією. Вивісьте український прапор. Наклейте наклейку на свій комп'ютер. Купуйте та використовуйте українські товари. У великих справах маленькі жести мають значення.

Якщо Ви хочете зберегти життя українським солдатам, підтримуйте українську неурядову організацію Ukrainian NGO та міжнародну неурядову організацію NGO (a501(c)3). Це спосіб зігріти українців взимку. Одним із моїх разом із колегами проектів був проект «Документування України», який підтримує тих в Україні, хто веде хроніку війни (також 501(c)3, «Партнери»).

Дякую за те, що читаєте, думаєте, піклуєтесь та робите. ■

Джерело: KyivPost, January 25, 2023

Мирослав Маринович
проректор
Українського
католицького
університету, м. Львів

Даремно також посилатися на час війни. Замість шукати «зрадників» серед наших інтелектуалів, краще зауважити, що найбільшим посібництвом кремлівським пропагандистам є самі наші фейсбучні ристалища, в яких ми натхненно сіємо недовіру й ворожнечу. Мені бракує іронічного таланту **Володимира Самійленка**, який свого часу прорік: «Кожна ніч українська — фортеця міцна, / Там на чатах лежать патріоти». Сьогодні роль такої печі виконують сторінки Фейсбуку... У дискусії й проявлятимуться всі грані правди. Але це має бути цивілізована дискусія, а не терзання свого опонента в класичному стилі більшовицької «нісарівщини». Саме вона повертає нас у «руській мір», від якого ми начебто прагнемо захиститися.

Отож я благаю всіх нас, українців, не руйнувати того, що в час війни є для нас найдорожчим — нашої єдності та консолідованості. Нас самих комуністи довго хотіли (а тепер росіяни знову хочуть) «відстригти» під єдиноправильну гребінку, знищити як «аномалію» — чи ж мали б ми тепер брати ножиці в руки самі?

У людської свободи, якої ми всі прагнемо, немає нормативної ідеології – її нормами є Божа правда і людська гідність.

Тому свободу не можна захистити, вбиваючи її. ■

Джерело: Зі звернення Українського католицького університету від 26 січня 2023 р.